

KATEDRA GENDEROVÝCH STUDIÍ

Fakulta humanitních studií

Oponentský posudek diplomové práce Petry Pavlisové Archetypální analýza románu Radky Denemarkové Příspěvek k dějinám radosti

Petra Pavlisová se ve své práci pečlivě věnuje stanoveným cílům, kterými jsou identifikování archetypů ženských a mužských postav románu, aplikace tzv. čtení proti srsti a posouzení toho, zda román může prostřednictvím zvolených interpretací nabídnout odpověď na otázku, zda je feministické oplácet spáchané a nepotrestané násilí dalším násilím. Precizně formulovaný závěr nicméně poněkud zpochybňuje, zda je něco takového v případě specifického psaní Radky Denemarkové možné, což práci poněkud ubírá na výsledku jako takovém – k této největší slabině práce se ještě vrátím.

Teoretická část je velmi dobře a poctivě zpracovaná, zahrnuje zásadní feministické tituly věnující se zvolené tematice a diskurzivní analýze. Poněkud nevyužitá působí kapitola o rape-revenge filmovém žánru a celkové vyznění trochu oslabuje užívání předmluvy Kristýny Ciprové k publikaci organizace Gender Studies o znásilnění jako v podstatě jediného zdroje. Jinak kvalitní seznam literatury narušuje používání publikace J. C. Cooperové Ilustrovaná encyklopedie kreslených symbolů. Celkově však tato část diplomové práce představuje hutný teoretický aparát, vhodný pro následnou analýzu.

Analytické části nicméně schází užší provázání s teoretickým rámcem a důslednější argumentační opora pro jednotlivé kroky. Autorka sice snadno identifikuje různé archetypy a skládá podle nich mozaiku ukazující, proč je považuje za kulturní konstrukty, nicméně zůstává víceméně v rovině deskripce. V některých místech ukazuje, jak může být různé vnímání uvedených pasáží rozporuplné, ale nakonec ho pouze identifikuje jako pro nebo protifeministické (či pro nebo protipatriarchální).

Někdy se přitom nabízí další možnost interpretace, kterou autorka opomíjí. Například v podkapitole 3.2.4. Hrdá Julie indentifikuje dívku, která po znásilnění podstoupí interrupci, jako archetyp čarodějnice, jež se bouří patriarchální moci, určující jí stereotypně roli matky. Tady by však stálo za zmínku také to, jak se do skupiny mýtů o ospravedlnění interrupcí jako výjimečných případů (jinak potvrzujících pravidlo) zapojuje právě znásilnění.

Autorka rovněž na několika místech upozorňuje na problematiku jasné/jednoznačné interpretace románu kvůli specifickému ženskému (tedy nefalocentrickému) psaní spisovatelky. Právě proto by bylo zapotřebí důslednějšího analytického postupu při stanovení základních kategorií a jejich vztahů pro odhalení metaforických obrátů a tedy výkladově znejistujících částí textu, což může být výhodné pro literaturu, nicméně problematické pro výzkum. Jinak řečeno autorka nezanechává dostatečné stopy pro analytický postup (kromě identifikace archetypů), který by ukázal, jak s takovými

pasážemi pracuje, tedy kromě určité intuitivní volby.

Skutečnost, že si je toho autorka práce vědoma, se ukazuje právě v samotném závěru práce, kde na to sebereflexivně poukazuje. Odvozuje z toho rovněž to, že tento způsob psaní může paradoxně prospívat patriarchálnímu řádu, kde je zapotřebí místo znejasňování osvětlovat, co se stalo, a ukazovat či navrhnout způsoby řešení. Kdyby autorka s tímto přístupem postupovala při samotné analýze, mohla by zjistit mnohem více.

Na závěr se neubráním konstatování, že archetypální analýza jako identifikování určitých stereotypů, byť objasněných a zasazených do vztahových kategorií, působí poněkud neuspokojivě. Autorka jde nicméně ve své práci dál, takže je nakonec zavádějící spíše název práce.

Celkově je diplomová práce velmi dobře napsaná, čtivá a svědčí o autorčině zájmu o danou tematiku a o otázky, které v souvislosti s tzv. ženským psaním vyvolává. Autorka prokázala dostatečnou kvalifikaci a schopnost realizovat výzkum, odpovídající požadavkům na magisterskou diplomovou práci.

Práci Petry Pavlisové proto **doporučuji k obhajobě** a navrhuji její hodnocení **stupněm velmi dobře či výborně** v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze, 11. 2. 2019

Iva Baslarová